

Veiligheid van incidentmelden

Doel van melden is voor iedereen duidelijk:

- analyse in plaats van op zoek naar 'schuldige';
- niet verwijtbaarheid maar **vermijdbaarheid**;
- geen bestraffing maar **verbetering**.

Veiligheid van incidentmelden:

- Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ): **toezegging** dat IGZ bij onderzoek geen gebruik maakt van informatie uit iVIM;
- (toekomstige) Wet cliëntenrecht zorg: "informatie uit meldingssysteem kan niet worden gebruikt als bewijs in een juridische procedure of als grond voor het opleggen van een disciplinaire of bestuursrechtelijke maatregel, **maar**: uitzondering voor strafrechtelijk bewijs indien de gegevens redelijkerwijs niet op andere wijze verkregen kunnen worden";
- Openbaar Ministerie (OM): geen toezegging, **maar** wel bereidheid rekening te houden met voorwaarden veilig melden in vervolgingsbeleid.

Conclusie:

Dit betekent dat de rechter de afweging maakt tussen:

1. het belang van het achterhalen van de waarheid in de betreffende casus en
2. het belang van veilig incident melden en het vertrouwen dat melders in dat verband moeten kunnen hebben dat de gegevens niet voor een ander doel worden gebruikt.

Het opvragen van VIM-meldingen is **echt uitzonderlijk**. Veiligheid staat voorop, dus in principe wordt geen informatie uit het digitale meldingssysteem gehaald.

Landelijk zijn drie gevallen bekend waarbij een VIM-melding is gebruikt. Drie zaken op een landelijke enorme hoeveelheid meldingen; alleen in het TweeSteden ziekenhuis zijn in de periode juli 2009-juli 2011 al ruim 7.000 meldingen ingediend.

Volgens het **Hof** moet het uitgangspunt blijven dat Veilig Incidenten Melden een zwaarwegend maatschappelijk belang dient.

Het **Tuchtcollege** ziet Veilig Incidenten Melden als belangrijke norm: wanneer in een casus ten onrechte geen VIM-melding is ingediend, kan dat de betrokkene worden aangerekend. Het Tuchtcollege vindt het namelijk belangrijk dat zorgverleners:

- zich **toetsbaar** opstellen;
- **bijdragen** aan veiligheid.

Voorkeur heeft het **niet-anoniem melden**. Het incident wordt beschreven in het patiëntendossier, waarbij ook vermeld kan worden dat een VIM-melding is ingediend. Ondanks verzoeken van een patiënt wordt een incidentmelding **niet** aan de patiënt of naasten meegegeven; de melding is voor intern gebruik ingediend (leren en verbeteren binnen het intern kwaliteitssysteem) en vormt als dusdanig geen onderdeel van de dossiervoering van de patiënt. Dit is in navolging van de standpunten van de IGZ, WCZ en het OM.

De patiënt heeft wel **recht op informatie** over het incident (aard en toedracht) dat voor hem/haar merkbare gevolgen heeft of kan hebben, zowel tijdens als na afloop van het incident. Dit kan o.a. op basis van de informatie in het patiëntendossier.

Belangrijke notie is dat hoe beter het patiëntendossier wordt bijgehouden en de patiënt en/of nabestaanden wordt/worden geïnformeerd, hoe kleiner de kans dat informatie uit het VIM-systeem opgevraagd wordt.

Wanneer je **andere betrokken zorgverleners** wilt noemen in de incidentmelding, heeft het de voorkeur om:

- de genoemde betrokkenen te informeren;
- te overwegen om de melding gezamenlijk in te dienen;
- (één van de) betrokke(n) de melding zelf in iVIM te laten invoeren.

Bovenstaande is opgesteld door F. (Fleur) Mutsaerts, MSc (adviseur TweeSteden ziekenhuis te Tilburg) en is goedgekeurd door mr. A.C. (Mieke) de Die (advocaat gezondheidsrecht te Amsterdam). Aangepast d.d. juli 2011.